

ORTA ƏSRLƏR DÖVRÜNDƏ AZƏRBAYCANIN QARABAĞ BÖLGƏSİNİN ETNİK KİMLİYİ

AYNUR HƏŞİMOVA

Bakı Dövlət Universitetinin

Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və metodika kafedrasının doktorantı

E-mail: aynur.hashimova@arti.edu.az

Orta əsrlər dövründə Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinin etnik tərkibi müxtəlif olmuş, onun əhali kimliyi hər zaman müzakirə obyektində olmuşdur. Qədim və orta əsrlərdə Qarabağda əsas etibarlı ilə utilər, qarqarlar, saklar, alban tayfaları ilə yanaşı, türk soylu hunlar, sabirlər, kəngərlər, xəzərlər, barsillər yaşamışlar. Ərəb işğalı dövründə erməni qriqorian kilsəsi alban kilsəsinə, türk mədəniyyətinə qarşı mübarizə aparırdı. Musa Xorenli yazırdı ki, erməni kilsəsi 704-cü ildə Ərəb xilafətinin köməyi ilə alban kilsəsini özünə tabe edən zaman albanların tarixinə dair alban yazısı ilə yazılmış hər şeyi yandıraraq məhv etmişdi [23, 4].

VIII əsrin əvvəllərində ərəb işğalı nəticəsində Albaniya dövləti dağıldı. Bu dövrdə alban etnosunun tədricən deetnizasiyası və qriqorianlaşmasının, sonralar isə Qarabağın dağlıq bölgəsinin əhalisinin bir hissəsinin erməniləşdirilməsinin əsası qoyuldu [1, s.118].

Alban sözünün etimologiyası bir sıra tədqiqatçılar tərəfindən araşdırılsa da, bu sözün mənası qeyri-müəyyən olaraq qalmaqdadır. Bir sıra tədqiqatçılar alban sözünün "ağ", digərləri isə "dağlar ölkəsi" mənasını verdiyini qeyd etmişlər.

Bir sıra tədqiqatçılar alban sözünün etimoloji təhlilini qədim yunan-latın dili kontekstində aparmış, digərləri isə alban sözünün türkmənşəli olduğunu, türkcə "cəsur", "igid" mənasını verdiyini göstərmişlər. Bu sözlər Azərbaycan dilində hələ də aydınlaşdırılmamışdır [9, s.54].

Albaniyanın tərkib hissəsi olan Qarabağda yaşayan etnoslardan biri utilər olmuş və bu tayfalar haqqında ərəb coğrafiyaçıları məlumat vermişlər [19, c.13].

Tədqiqatçılardan A. Şifner, V. Fon, Erkert, A. Dirr, L.P.Zaqurski və başqaları Albaniyada məskunlaşan utilərin İber – Qafqaz qrupuna aid olduğunu iddia edirdilər. Lakin utilər dil baxımından İber – Qafqaz qrupuna aid deyildir. Bir sıra tədqiqatçılar qədim, ilk orta əsrlər qaynaqlarına əsaslanaraq utilərin türk dilləri qrupuna məxsus olduğunu vurğulayaraq, onları türkmənşəli hesab edirlər [17, c.60-61; 15, c.57-58].

Erməni coğrafiyaçısı Ananiya Şirakasi ilkin orta əsrlərdə utilərin Göyçə gölü ilə Araz çayı, eyni zamanda Kür çayı ilə Arsax arasında məskunlaşdıqlarını göstərirdi [16, c.51]. İlkin orta əsr yazılı qaynağı M.Xorenasi utilərin albanların mifik əcdadı olan

Aran hakiminin nəslindən olduğunu qeyd edirdi [25, c.46-47; 20, c.148]. Bu mənbənin məlumatını ilk orta əsr qaynağı M.Kalankaytuklu da təsdiq edirdi [21]. Bu araşdırmalardan aydın olur ki, utilər Albaniya ərazisində yaşayan ən qədim yerli tayfalardan biri olmuşdur.

Beləliklə, ilkin orta əsr yazılı qaynaqlarından aydın olur ki, Albaniyanın yerli uti əhalisi Göyçə gölü ilə Araz çayı, Kür çayı və Arsax arasında, Tərtər və Kür çaylarının aşağı hissəsində və indiki Şəki rayonu ərazisində məskunlaşmışdılar [9, s.58].

Qarabağ zonasının müstəmləkələşdirilməsi və əhalisinin qriqorianlaşdırılması VIII əsrin əvvəllərində Alban dövlətinin süqutundan sonra – Cənubi Qafqazı ələ keçirən ərəblərin avtokefal Alban kilsəsinin erməni kilsəsinə tabe olmasına razılıq verdikdən sonra baş verdi. Məhz həmin dövrdən Qarabağın alban əhalisinin qriqorianlaşdırılmasına başlandı. Qarabağın dağlıq ərazilərinin qriqorianlaşdırılmış və müəyyən dərəcədə erməniləşmiş əhalisinin etnik assimilyasiyası daha sonralar baş vermişdi.

Albanlar Qarabağ əhalisinin tərkibində xüsusi yer tuturdu. Onlar Qarabağın dağlıq hissəsində, əsasən Xaçın ərazisində yaşayırdılar. Qarabağ albanları Cənubi Qafqazın erməni və gürcü etnosları ilə bir sırada dayanmış və etnik baxımdan onlardan asılı olmamışlar. XIII əsr alban tarixçisi Kirakos Gəncəli Cənubi Qafqazda yaşayan etnosları dəfələrlə "ermənilər, gürcülər və albanlar" şəklində göstərmişdir.

Tədqiqatdan aydın olur ki, gəlmə erməniləri çıxmaq şərtilə Qarabağın ermənidilli əhalisi və Şimali Azərbaycanın azərbaycanlıları, şübhəsiz əvvəlki albanlar idi [1, s.119]. Qarabağın ermənidilli əhalisi isə, XIX əsrdə İran və Türkiyədən buraya köçürülənlər istisna olmaqla qədim albanların erməniləşmiş nəsiləri idi.

Monqol yürüşləri dövründə Azərbaycan Hülakülər dövlətinin mərkəzi oldu. Nəticədə Qarabağın elxanilərin istirahət mərkəzinə çevrilməsi gəlmələrin əksəriyyətinin bu ərazilərə axışmasına səbəb oldu. Bu dövrdə Azərbaycana 20-dən artıq qəbilə gəlmiş və məskunlaşmışdır. Onlar əsas etibarlı ilə sultuz-çobani, sunit, cəlairi, qurqan, kingit, səqait, curiat, tənqut, ildurkin, uryankqat, onqut, tatar, hərtəkan, oyrat, cirkin, tamqa-

lıq, dolan, alar, alət, uran və s. qəbilələr idi [11, s.32].

1230-cu ildə monqolların Qarabağı işğal etməsindən sonra bölgədə türkdilli əhalinin sayı kəskin şəkildə artmağa başladı. Əslində bütün monqol yürüşlərində demoqrafik baxımdan əsasən türkdilli xalqlar iştirak etmişlər [1, s.124]. XIV əsrdə Hülakülər dövləti ərazisində türklər mühüm, Azərbaycanda isə əsas yer tuturdular. Hülakülər dövründə Azərbaycana gələn 16-dan çox qəbilə içərisində haylar olmamışdır [5, s.21].

Akademik Z.M.Bünyadovun qeyd etdiyi kimi, Arran əhalisi monqol istilalarına qədər türkdilli xalq kimi təşəkkül tapmışdı. Arran əhalisinin etnik tərkibi əsasən türklərdən ibarət idi. Monqol yürüşləri dövründə Azərbaycana gələn monqol-türk qəbilələrindən tamqalıq, dolan, kanqlı, qorqan, tatar, qarxun və oyrat qəbilələri Qarabağda məskunlaşmışdılar [12].

Səfəvilər dövründə Qarabağ ərazisi Gəncə - Qarabağ bəylərbəyliyi tərkibinə daxil idi. Bu zaman Həsən Cəlalın nəslinin mülkiyyəti beş mülkiyyətə - Güllüstan, Çiləbörd, Xaçın, Vərəndə, Dizaqa bölünmüşdü. Mülkiyyətlərin əhalisi xristian idi. Erməni tarixçiləri tarixi faktları saxtalaşdıraraq, bu beş mülkiyyəti erməni dövlətçiliyi irsi kimi qələmə verirdilər. Lakin bu mülkiyyətlər müstəqil deyildilər və Gəncə - Qarabağ bəylərbəylərinə tabe idilər. Bu bəylərbəyliyin, o cümlədən Qarabağ ərazisinin əhalisinin mütləq əksəriyyətini müsəlmanlar – azərbaycanlılar təşkil edirdi.

XVI əsrin sonlarında Səfəvi – Osmanlı müharibələri nəticəsində Azərbaycana nəzarəti ələ keçirən Osmanlıların dövründə Qafqazda ən böyük inzibati-ərazi vahidi olan Gəncə - Qarabağ əyalətinin əhalisi 121.975 nəfər olmuş, bunun 65,9%-ni, yəni 80.340 nəfərini türklər, 31%-ni – 37.885 nəfərini ermənilər, 3,1%-ni – 3.750 nəfərini isə kürdlər təşkil etmişdir. Bəylərbəyliyə qacar tayfasından olan Ziyadoğlular nəslinə təəssüfləndirən idarə olunurdu [11, s.36].

Osmanlı dövründə tərtib olunmuş müfəssəl dəftərlərdə Qarabağda heç bir kənddə ermənilərin yaşaması qeyd olunmayıb, sadəcə olaraq “qeyri-müsəlmanlar” ifadəsi işlədilib. Heç şübhəsiz ki, həmin vaxt bu əyalətdə erməni olsaydı, elə erməni kimi də göstərilirdi. Çünki Gəncə əyaləti haqqında müfəssəl dəftərdə 25 kənd məhz erməni kəndi kimi qeydə alınıb. Görünür ki, Qarabağda qeyri-müsəlman kimi qeydə alınanlar xristian albanlar idi [7].

“İcmal dəftəri”ndə Qaramanlı, Qacar, Hacılı, İyirmidörlü, Otuzikili, Cavanşir, Kəsəmənli, Göycəli və Şəmsəddinli kimi qədim Azərbaycan türk tayfalarının adlarına tez-tez rast gəlinir. Sənəddə həmçinin Osmanlı işğalı zamanı (1588-1606) Qarabağı tərk etməyən və osmanlıların hakimiyyəti altında qalan Qa-

car tayfama məxsus 8 oymağın adı çəkilmişdir. Bu oymaqlar – 1. Qaraca-Sevgülən – Bərdə nahiyəsi, 2. Qaytaq – Bərdənin Sir və Xaçın sancağının Çalabərd nahiyəsi, 3. Qolsuzlu – Bərdənin Sir nahiyəsi, 4. Ağcaqoyunlu – Xaçının Çalabərd nahiyəsi, 5. Gəngəldili – həmin ərazi, 6. Əylənli – həmin yer, Bərdə və Gəncə ətrafında, 7. Şam Bayatı – Xaçının Çalabərd nahiyəsi, 8. Yıva-Qacar – Qaraağac və Gəncə sancağı idi [3, s.206-207].

Qarabağ düzündə, Bərdədən cənubdakı torpaqlar Otuzikililərin adı ilə bağlı olmuşdur. XVI əsrdə bu ərazi xırda Azərbaycan tayfalarının yaratdığı birliyin irsi mülkü olmuşdu. Bu birliyə daxil olan Cavanşir oymağı bu tayfaların irsi başçısı kimi tanınmışdı [24, c.136; 10].

Qarabağın İyirmidörlü tayfası da Azərbaycan türk tayfalarının birliyi kimi yaranmışdı. Osmanlı icmal dəftərində bu tayfaya məxsus 24 oymağın adı çəkilmişdir. Bunlar əsasən Bərdə, Gəncə, Yevlaxda yaşayan Əlişarlı, Alpaut, Bəxşeyişli, Bəxtiyarlı, Dərəbəyli, Gədə Əhmədli, Gökçəli, Molla Əlili, Pir Mahmudlu, Sarıhacılı, Seydi - Zəng, Tobulu, Tokacılı, Tərəli, Yol-lu, Varvara, Yasavullu və Zənd oymaqları idi [3, s. 8-9, 44, 75, 85, 87, 116; 13, s.213-214].

Qarabağ mülkiyyətlərinin rəhbərlərinin adlarına da nəzər saldıqda heç bir erməni adına rast gəlinmir. Məsələn, Şahnəzər, Usub, Ulubab, Cümşüd və s. adlar nəinki erməni, heç xristian mənşəli də deyildi. Bu adlar türk-müsəlman mənşəli adlar idi, bu da onların sonradan xristianlığa meyil etməsini göstərir.

Müfəssəl dəftərdə məskunlaşdırılmayan kəndlər kimi göstərilən yaşayış məntəqələrinin adlarının əksəriyyətinin türk mənşəli olduğunu görmək olar. 1823 və 1832-ci illərin kameral siyahıya almalarını müqayisə edəndə ağırlıq nəticə meydana çıxır. Məsələn, Şuşada 1823-cü ildə 1111 azərbaycanlı ailəsi göstərilirdisə, 1832-ci ildə bu ailələrin sayı 962 olmuşdur. Erməni ailələrin sayında isə əks proses müşahidə olunurdu. 1823-cü ildə erməni ailəsi 400-dən çox idisə, 1832-ci ildə bu rəqəm 782 olmuşdu [7].

XVI əsrin sonuna qədər Gəncə-Qarabağ əyalətində kürdlərin yaşamasını dövrün heç bir mənbəsi təsdiq etmir. Kürdlər Qarabağ bölgəsinə XVI əsrin sonunda – Osmanlı – Səfəvi müharibəsinin gedişində yerləşdirilmişdi. Çünki, Osmanlı ordusu Qarabağ bəylərbəyliyi ələ keçirəndə yerli türk – müsəlman şiə əhali Osmanlı hakimiyyətini qəbul etməyərək yaşadığı ata-baba yurdlarını tərk etmişdi. Sultan III Murad isə işğal olunmuş bölgələrdə özünə sosial dayaq yaratmaq məqsədilə Diyarbəkr və Dəclə çayı sahillərindən sünni kürdləri, köçməyə məcbur olmuş şiə məzhəbli

Azərbaycan türklərinin – qızılbaşların torpaqlarında yerləşdirirdi [14, s. 437-438].

Nadir şahın (1736-1747) hakimiyyəti dövründə Gəncə-Qarabağ bəylərbəyinin əhalisi ağır təzyiqlərə məruz qalmışdı. Buna görə də Qarabağın alban mülklərinin mövqeyi xeyli güclənmişdi, bu da onların gələcəkdə separatizminə təkan vermişdi [6, s.17]. 1736-cı ildə Nadir şah Əfşar Qarabağ ərazisində yaşayan əhaliyə qarşı amansız faciələrə, qırğınlara rəvac verdi. Nadir şah onu qanuni hökmdar kimi tanımaqdan imtina edən Qarabağ bəylərbəyliyi türk-müsəlman əhalisinə qarşı ağır cəza tədbirləri həyata keçirdi. Qarabağ əhalisinin Cavanşir, Otuziki və Kəbirli tayfalarını Xorasana sürgün etdirdi, tayfa başçıları isə yanında girov saxladı [4].

Qarabağ xanlığının başçısı Pənahəli xan Cavanşir tərəfindən xanlığın paytaxtına çevrilmiş Şuşanın – Pənahabadın əhalisi Azərbaycan türklərindən ibarət idi. Bunu şəhərin bütün məhəllələrinin – Təbrizli, Culfalar, Hacı Yusifli, Merdinli, Saatlı, Köçərli, Xoca Mərcanlı və s. adlarının Azərbaycan türkcəsində olması da sübut edirdi. Şuşa şəhərində əhalinin sayı başqa yerlərdən köçüb gələnlərin hesabına sürətlə artmışdı. Şuşa şəhərinin əlverişli coğrafi mövqeyə malik olması və Qarabağ xanlığının inzibati mərkəzinə çevrilməsi onu ətrafda yaşayan əhali üçün cəlbedici edirdi. Buna görə də XVIII əsrin sonu – XIX əsrin əvvəllərində Şuşada yaşayan əhalinin xeyli hissəsini xanlığın Dəmirçihəsənli, Kəbirli, Dizaq, Cavanşir, Otuziki, İyirmidörd, Xaçın və başqa mahallarından köçüb gələnlər təşkil edirdi. İlk mənbələr sübut edir ki, XVIII əsrin sonu – XIX əsrin əvvəllərində Şuşada 2 mindən çox ailə yaşayırdı [2, s.50]. Şuşanın qısa müddət ərzində sürətlə böyüyərək mühüm ticarət və sənətkarlıq mərkəzinə çevrilməsi Qarabağ xanlığında əhalinin xeyli hissəsinin buraya köçməsinə səbəb oldu. Köçüb gələnlər arasında mənşəcə alban olan, lakin erməni kilsəsinin təsiri altında qriqorianlaşmış və erməniləşmiş əhalinin nümayəndələri də var idi [2, s.50].

Beləliklə, Qarabağ mülkiyyətlərinin əhalisinin etnik mənşə baxımından müasir ermənilərlə heç bir əlaqəsi olmamışdır. Bu mülkiyyətlərdən Çiləbörd, Gülüstən, Vərəndə və Dizaqın əhalisi Qarabağın yerli əhalisi deyildi. Onlar Qarabağa Azərbaycanın başqa yerlərindən köçüb gəlmişdilər. XIX əsrin əvvəllərinə qədər Qarabağın, o cümlədən Şuşanın əhalisinin mütləq əksəriyyətini azərbaycanlılar təşkil edirdi. Bölgədə yaşayan alban mənşəli xristian əhalinin erməniləşmə prosesinin başa çatması və ermənilərin sayının sürətlə artması Rusiyanın 1828-ci ildə İranla imzaladığı Türkmənçay müqaviləsindən və 1829-cu ildə Osman-

lı Türkiyəsi ilə bağladığı Ədirmə müqaviləsindən sonra baş vermişdir [4].

YEKUN

Beləliklə, orta əsrlər dövründə Albaniya və Azərbaycanın digər feodal dövlətlərinin tərkib hissəsi olan Qarabağ bölgəsinin əhalisi albanlardan, türk tayfalarından ibarət olmuşdur. Ərəb işğalına, İslamın Azərbaycanda yayılmasına qədər Arsax – Qarabağ ərazisində yalnız yerli əhali – Alban – Azərbaycan tayfaları yaşamışlar. XVIII əsrin ortalarından XIX əsrin əvvəllərinə qədər Azərbaycanda əhalisi azərbaycanlı müsəlmanların üstünlük təşkil etdiyi Qarabağ xanlığı mövcud idi. Qarabağ xanlığı Rusiyaya erməni ərazisi kimi deyil, müsəlman torpağı kimi birləşdirilmişdi. O vaxta qədər burada xristianlıq və atəşpərəstlik mövcud idi. İslamın yayılmasına baxmayaraq xristian əhalisinin cüzi bir hissəsi dağlara çəkilərək öz dinini saxlamışdır. Onlar alban və digər tayfaların nümayəndələri idilər.

Açar sözlər: *Qarabağ, etnik kimlik, türk tayfaları, albanlar, ermənilər, əhali.*

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. Cahangir Hüseyn Əfşar. *Yeni Qarabağnamə (Qarabağ Azərbaycandır!) / Cahangir Hüseyn Əfşar. – Bakı: Təhsil, – 2021. – 320 s.*
2. Əliyev, F. *Şimali Azərbaycan şəhərləri (XVIII əsrin II yarısı) / F. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan EA nəşriyyatı, – 1960. – 136 s.*
3. *Gəncə - Qarabağ əyalətinin icmal dəftəri / tərt. ed. T. Nəcəfli. – Bakı: Çarşıoğlu, – 2010. – 508 s.*
4. Hüseynli, İ. *Qarabağ: tarix olduğu kimi: [Elektron resurs] / – URL: <http://www.anl.az/down/meqale/azerbaycan/2015/fevral/418911.htm>*
5. Hüseynov, Y. *Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinin tarixi / Y. Hüseynov. – Bakı, – 2019. – 208 s.*
6. Hüseynov, Y. *Qarabağ / Y. Hüseynov. – Bakı, – 2018. – 336 s.*
7. *“Qarabağın 18-ci əsrədək olan etnik tərkibi və əhali sayı barədə dəqiq məlumatlar yoxdur”: [Elektron resurs] / – URL: <https://strateq.az/musahibe/190342/qarabagin-18-ci-%C9%99sr-%C9%99d%C9%99k-olan-etnik-t%C9%99rkibi-v%C9%99-%C9%99hali-sayi-bar-%C9%99d%C9%99-d%C9%99qiq-m-%C9%99lumatlar-yoxdur.html>*
8. Məmmədli, A. *Gəlmələr: Ermənilərin gerçək tarixi / A. Məmmədli. – Bakı: Çarşıoğlu, – 2008. – 444 s.*
9. Məmmədov, T. M. *Qafqaz Albaniyası ilk orta əsrlərdə / T. Məmmədov. – Bakı: Təhsil, – 2006. – 400 s.*

10. Nəcəfli, T. *Qarabağ XVI əsrdə: [Elektron resurs]* / – URL: <https://www.azeribalasi.com/showthread.php/82038-azerbaycan-tofiq-nejefli-qarabag-xvi-esrde>

11. Piriyeu, V. *Azərbaycanın tarixi-siyasi coğrafiyası* / V. Piriyeu. – Bakı: “Müəllim” nəşriyyatı, – 2006. – 148 s.

12. Piriyeu, Z. *Qarabağ və Naxçıvan orta əsrlərdə: [Elektron resurs]* / – URL: <https://kayzen.az/blog/tarixi-siyasi/18792/qaraba%C4%9F-v%C9%99-nax%C3%A7%C4%B1van-orta-%C9%99sr%C9%99rd%C9%99.html#cut>

13. Kırzioğlu, F. *1593-cü il Osmanlı vilayət təhriir dəftərində anılan Gəncə-Qarabağ*. – 220 s.

14. Kırzioğlu, F. *Osmanlıların Kafkız ellerini fethi (1450-1590)*. – İstanbul, – 1976, 450 s.

15. Алиев, К. *Этюдс населения древнего Азербайджана*. – Сб.: «К проблеме этногенеза Азербайджанского народа» / К. Алиев. – Баку: «Элм», – 1984, – с.40-68.

16. *Армянская география VII в. (приписываемая Моисею Хоренскому). Текст и перевод с древнеарм. с присовокуплением карт и объяснительных примечаний издал Патканов К.П.* – СПб., – 1877. – 26-84 с.

17. Аиурбейли, С. Б. *Государство Ширваншахов (VI–XVI вв.)* / С. Б. Аиурбейли. – Баку: «Элм», – 1984. – 342 с.

18. Бакиханов, А. А. *Гюлистан-и Ирам /А. Бакиханов*. – Баку: Элм, – 1991. – 304 с.

19. Балазури. *Книга завоевания стран. Текст и перевод с араб. Жузе П.К.* – Материалы по истории Азерб. об-ва по изуч. и обслед. Азерб. – Баку, – 1927 – 42 с.

20. Еремян, С. Т. *Моисей Каланкайтукский о посольстве албанского князя Вараз-Трдата к казарскому хакану Алп-Илитверу*. – ЗИВАН СССР, – т.7.– 1939. – с.129-155.

21. *История Албанской страны Мовсеса Каланкатваци*. – Москва, –1860. –286 с.

22. Казиев, С. М. *О древних погребальных обрядах на территории Кабалы* / Сб.: МКА, т. 6. – Баку: АН Азерб. ССР, – 1965. – с. 235-251.

23. *Моисей Хоренаци. История Агвани: [в трех частях]. Кн.1.: [Электронный ресурс]* / – URL: <https://www.vostlit.info/Texts/rus5/Horen/frametext11.htm>

24. Петрушевский, И. П. *Государство Азербайджана в XVI-XVII вв.* / Сб. статей по истории Азербайджана. Выпуск 1. – Баку, – 1949.

25. Тревер, К. В. *Очерки по истории и культуры*

Кавказской Албании (IV в. до н.э. – VII в. н.э.) / К. В. Тревер. – Москва – Ленинград: Издательство Академии Наук СССР, –1959. –392 с.

АЙНУР ГАШИМОВА,

Докторант кафедры источниковедения, историографии и методологии Бакинского Государственного Университета

РЕЗЮМЕ

**ЭТНИЧЕСКАЯ ИДЕНТИЧНОСТЬ
КАРАБАХСКОГО РЕГИОНА
АЗЕРБАЙДЖАНА В СРЕДНЕВЕКОВЫЙ
ПЕРИОД**

В статье исследуется проблема этнической идентичности и принадлежности населения в Карабахском регионе Азербайджана в период Средневековья. В исследуемый период местное население Карабаха состояло из албанцев. После арабской оккупации население региона подверглось религиозной и этнической ассимиляции и постепенно арменизировалось. До переселенческой политики царской России население Карабаха состояло из турецких мусульман.

Ключевые слова: *Карабах, этническая идентичность, тюркские племена, албанцы, армяне, население.*

AYNUR HASHIMOVA,

Doctoral student of the Department of Source Studies, Historiography and Methodology of Baku State University

SUMMARY

**Ethnic identity of the Karabakh region of
Azerbaijan in the medieval period**

In the article is investigated the problem of ethnic identity and affiliation of the population in the Karabakh region of Azerbaijan during the Middle Ages. The indigenous inhabitants of Karabakh were the Albanians. After the Arab occupation, the population of the region was religiously and ethnically assimilated and gradually armenianized. Until the resettlement policy of Tsarist Russia, the population of Karabakh is consisted of Turkish Muslims.

Keywords: *Karabakh, ethnic identity, Turkish tribes, Albanians, Armenians, population.*